

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ОБЛІКОВО-ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра економічного аналізу

ЗБІРНИК НАУКОВО- ПРАКТИЧНИХ СТАТЕЙ

Частина II

ОДЕСА - 2018

Збірник науково-практичних статей. Одеський національний економічний університет. Обліково-економічний факультет (кафедра економічного аналізу). – 2018. – 276с. (18,4 др.арк.)– Мова: українська.

У збірнику наведено матеріали з проблем удосконалення обліково-аналітичного забезпечення управління бізнес-процесами сучасної економіки. Наведені статті переважно відображають основні результати наукових і практичних досліджень студентів з економічного, фінансового, управлінського, стратегічного аналізу.

Редакційна колегія:

Волкова Н.А., к.е.н., доцент, завідувач кафедри економічного аналізу

Дрозд І.К., д.е.н., професор, професор кафедри економічного аналізу

Гайдаєнко О. М., к.е.н., доцент, доцент кафедри економічного аналізу

Збірник науково-практичних статей обліково-економічного факультету затверджено на кафедрі економічного аналізу ОНЕУ. Протокол № 7 від 15 грудня 2017 р.

За точність викладення матеріалу та достовірність наведених фактів, прізвищ, цитат, відповідальність несуть автори.

АНАЛІЗ ДИНАМІКИ І СТРУКТУРИ ОТРИМАНОГО ПРИБУТКУ ПІДПРИЄМСТВА

Постановка проблеми у загальному вигляді. Мета кожного підприємства – отримання прибутку. Прибуток є найважливішою фінансовою категорією, що відображає позитивний фінансовий результат господарської діяльності підприємства, характеризує ефективність виробництва і в кінцевому рахунку свідчить про обсяг і якість виробленої продукції, стан продуктивності праці, рівень собівартості.

Одночасно прибуток впливає на зміцнення комерційного розрахунку, інтенсифікацію виробництва при будь-якій формі власності. Він є не лише джерелом забезпечення внутрішньогосподарських потреб підприємств, а і джерелом формування бюджетних ресурсів держави. Тому дуже важливо для підприємства знати механізм формування прибутку, аналізувати ефективність застосування шляхів його отримання, тобто структури прибутку

Аналіз досліджень і публікацій останніх років. У сучасних умовах питанню прибутку продовжує приділяти першочергову увагу значна частина вітчизняних та зарубіжних економістів. Зокрема серед них можна виділити І.А. Бланка, Н.М. Бондара, О.О. Гетьмана, С.Ф. Покропивного А.М. Поддєрьогіна, В.М. Шаповала, Л.І. Шваба і т.д.

С. Ф. Покропивний розглядає прибуток як ту частину витрат, що залишається після відшкодування усіх витрат на виробничу і комерційну діяльність підприємства. Характеризуючи перевищення надходжень над витратами, прибуток втілює мету підприємницької діяльності і є головним показником її результативності (ефективності). І. М. Бойчик вважає, що прибуток – це частина доходу, що залишається підприємству після відшкодування всіх витрат, пов'язаних з виробництвом, реалізацією продукції та іншими видами діяльності.

Л. І. Шваб дає пояснення прибутку як узагальнюючому фінансовому показнику діяльності 256 підприємств, це та частина його витрат, що залишається після відшкодування всіх витрат на виробничу й комерційну діяльність підприємства. На думку А. А. Мазаракі, прибуток як економічний показник – різниця між ціною реалізації та собівартістю продукції (товарів, послуг), між обсягом отриманого витрат та сумою витрат на виготовлення та реалізацію продукції.

Мета даної статі є дослідження поняття «прибуток» та його структурний аналіз на підприємстві «Електроважмаш».

Виклад основного матеріалу. Дохід - багатогранне економічне поняття, яке застосовується у різних значеннях. У широкому розумінні дохід розглядається як грошові та натуральні надходження до суб'єктів господарського життя. У вузькому значенні дохід - це потік грошових надходжень в одиницю часу (годину, тиждень, місяць, рік). На відміну від багатства, яке втілюється у запасах активів (будівлях, спорудах, знаряддях праці, цінних паперах, готівкових грошах іт.ін.), дохід передбачає приплив грошей.

Поняття прибутку в економічній системі існує у зв'язку з наявністю товарно-грошових відносин, появою і розвитком інституту власності, особливо приватної. Перші визначення прибутку збігалися зі значенням валового доходу, який за індивідуалістичною системою розподілу поділявся на три категорії: доходи від капіталу, землі та доходи від праці. Вважалося, що кожен із видів доходів є обов'язковою винагородою для одержувача за надані ним послуги у народному господарстві. Прибуток є об'єктивною економічною категорією. Тому на його формування впливають об'єктивні процеси, що відбуваються в суспільстві, у сфері виробництва й розподілу валового внутрішнього продукту.

Водночас прибуток – це підсумковий показник, результат фінансово-господарської діяльності підприємств як суб'єктів господарювання. Тому прибуток відбиває їх результати і

зазнає впливу багатьох чинників. Є особливості у формуванні прибутку підприємств залежно від сфери їхньої діяльності, галузі господарства, форми власності, розвитку ринкових відносин. На формування прибутку як фінансового показника роботи підприємства, що відбивається в бухгалтерському обліку, в офіційній звітності суб'єктів господарювання, впливає встановлений порядок визначення фінансових результатів діяльності; обчислення собівартості продукції (робіт, послуг); загальногосподарських витрат; визначення прибутків (збитків) від фінансових операцій, іншої діяльності. Процес аналізу буде відбуватися у декілька етапів: аналіз структури отриманого прибутку; аналіз прибутку отриманого від операційної діяльності.

Проведемо аналіз структури отриманого прибутку. Динаміку отриманого прибутку на державному підприємстві «Завод «Електроважмаш» розглянемо у табл. 1.

Таблиця 1

Динаміка отриманого прибутку

Показники	2015	2016	Відхилення	Темп росту
01	02	03	04	05
1. Прибуток від основної операційної діяльності	89818	109557	19739	121,98%
2. Результат від інших операцій, пов'язаних з операційною діяльністю	-155452	36251	191703	x
2.1. Інші операційні доходи	452404	151768	-300636	33,55%
2.2. Інші операційні витрати	607856	115517	-492339	19,00%
3. Фінансовий результат від операційної діяльності	-65634	145808	211442	x
4. Результат від фінансової діяльності	-55224	-141236	-86012	255,75%
4.1. Доход від участі в капіталі	0	0	0	0,00%
4.2. Втрати від участі в капіталі	0	0	0	0,00%
4.3. Інші фінансові доходи	5370	1939	-3431	36,11%
4.4. Інші фінансові втрати	63951	73640	9689	115,15%
4.5. Інші доходи	3564	45527	41963	1277,41%
4.6. Фінансові витрати	207	115062	114855	55585,51%
5. Фінансовий результат від діяльності до оподаткування	-120858	4572	125430	x
6. Чистий фінансовий результат	-121295	6334	127629	x

У 2016 році у порівнянні з 2015 ми можемо побачити значний приріст прибутку на 127629 тис. грн., який склав у 2016 році 6334 тис. грн.. Це викликано значною мірою отриманням прибутку замість збитків по результатам від інших операцій, пов'язаних з операційною діяльністю, який склав 36251 тис. грн. (викликано падінням інших операційних витрат у більшій мірі, ніж інших операційних доходів, на 81% та 67% відповідно) та підвищенням прибутку від основної операційної діяльності на 19739 тис. грн, який склав 109557 тис грн., тобто на 21,98% більше за попередній рік. Фінансовий результат від операційної діяльності склав 145808 тис. грн., що на 211442 тис грн. більше результату за попередній рік.

Негативним фактором зниження величини прибутку стала фінансова діяльність підприємства, яка у 2016 році у порівнянні з 2015 роком принесла у 2,5 рази більше збитків (у 2016 р. даний показник склав 141236 тис. грн. збитків). Отже, можна зробити висновок, що стан операційної діяльності на підприємстві покращився. Необхідно переглянути напрямки фінансової діяльності підприємства для зменшення збитків.

Проведемо аналіз прибутку отриманого від операційної діяльності. Динаміку та вплив факторів на прибуток від основної операційної діяльності на державному підприємстві «Завод «Електроважмаш» подано у табл. 2.

Таблиця 2

Динаміка та вплив факторів на прибуток від основної операційної діяльності

Показники	2015	При фактичному обсязі реалізації	2016	Назва фактору	Вплив на прибуток
01	02	03	04	05	06
1. Чистий дохід	1897274	1539032	1539032	1.Зміна цін	0
2.Собівартість реалізованої продукції	1636274	1327313,84	1273856	2.Зміна виробничої собівартості	+53457,8 4
3. Адміністративні витрати	130337	130337	107989	3.Зміна адміністратив- них витрат	+22348,0 0
4. Витрати на збут	40845	33132,67	47630	4.Зміна витрат на збут	-14497,33
5.Прибуток чи збиток від основної операційної діяльності	89818	48248,48	109557	5.Зміна обсягу реалізації	-16959,37
6.Прибуток при фактичному обсязі реалізації	x	72858,63	x	6.Зміна складу продукції	-24610,14
Загальне відхилення прибутку від основної операційної діяльності					19739

У 2016 році у порівнянні з 2015 ми можемо побачити приріст прибутку від основної операційної діяльності у розмірі 19739 тис. грн. Найбільшу роль у формуванні цього приросту зіграло зниження собівартості продукції, що принесло 53457,84 тис. грн. прибутку. Другим позитивним фактором стало зменшення адміністративних витрат на підприємстві, що збільшило прибуток на 22348 тис. грн. Найбільш негативним фактором стала зміна складу продукції, яка завдала збитків у розмірі 24610,14 тис. грн. Також негативно вплинуло зменшення обсягу реалізації продукції, яке завдало збитків у розмірі 16959,37 тис. грн.. Третім негативним фактором стало збільшення витрат на збут в абсолютному виразі при зменшенні фактичного обсягу реалізації. Збитки склали 14497,33 тис. грн.

Висновки. Отже, можна зробити висновок про покращення фінансових результатів на підприємстві «Завод «Електроважмаш» у 2016 році за рахунок отримання прибутку на відміну від 2015 року, де було отримано значний збиток. Цей прибуток було отримано за рахунок збільшення ефективності операційної діяльності підприємства. Рекомендується переглянути витрати на збут, звернути увагу на склад продукції підприємства та змінити політику щодо фінансової діяльності фірми.

Список літератури

1. Ізмайлова К. В. Фінансовий аналіз: навч. посіб. / Ізмайлова К. В. - К.: МАУП, 2000.- 152 с.
2. Білик М.Д. Управління фінансами державних підприємств. / М.Д. Білик. – К.: Знання, 2001. – 236 с.
3. Минх Є.В. Економічний аналіз: Навч. посібник. / Є.В. Минх, І.Д. Ференц. - Львів: «Армія України», 2000. - 240 с
4. Єщенко І. С. Сучасна економіка: Навч. посіб. / І. С. Єщенко, Ю. І. Палкім. — К.. Вища шк., 2005. — 327 с.
5. Василик О. Д. Державні фінанси України: Навч. посібник. - К.: Вища шк., 2006. – 326 с
6. Сміда [Електронний ресурс] // ДП «Електроважмаш» - Smida. – 2016. – Режим доступу до ресурсу: <https://smida.gov.ua/db/participant/05758728>.
7. Н.А. Волкова, Н.Е. Подвальна. Організація та методика економічного аналізу. Начальний посібник. Одеса ОНЕУ 2012. – 160-177 с.

Лазар О. М.
32 група ОЕФ